

428

USTAWA

z dnia 7 października 1992 r.

o regionalnych izbach obrachunkowych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Regionalne izby obrachunkowe, zwane dalej „izbami”, powołane są do kontroli gospodarki finansowej gmin, związków międzygminnych, innych komunalnych osób prawnych i sejmików samorządowych.

2. Izby sprawują nadzór nad działalnością komunalną w zakresie spraw budżetowych.

3. Izby prowadzą działalność informacyjną i szkoleniową w zakresie spraw budżetowych.

Art. 2. 1. Nadzór nad działalnością regionalnych izb obrachunkowych sprawuje Prezes Rady Ministrów, na podstawie kryterium zgodności z prawem.

2. W razie powtarzającego się naruszenia przez izbę prawa, Prezes Rady Ministrów może rozwiązać kolegium izby, określając jednocześnie termin — nie dłuższy niż 3 miesiące — dla powołania kolegium w nowym składzie. Rozwiązanie kolegium jest równoznaczne z odwołaniem prezesa i zastępcy prezesa izby.

3. Prezes Rady Ministrów w sytuacji przewidzianej w ust. 2 wyznacza tymczasowego prezesa, który do czasu utworzenia kolegium w nowym składzie pełni funkcję tego organu.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, siedziby i zasięg terytorialny izb, obejmujący jedno lub kilka sąsiednich województw, a także szczegółową organizację izb i tryb postępowania w sprawach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 3. Dla związków międzygminnych i komunalnych osób prawnych właściwa jest izba, w której zasięgu działania znajduje się siedziba związku lub tej osoby prawnej.

Art. 4. Izby są państwowymi jednostkami budżetowymi.

Rozdział 2

Zadania regionalnych izb obrachunkowych

Art. 5. 1. Izby kontrolują gospodarkę finansową podmiotów, o których mowa w art. 1 ust. 1, na podstawie kryterium zgodności z prawem i zgodności dokumentacji ze stanem faktycznym.

2. Kontrola gospodarki finansowej w zakresie zadań administracji rządowej zleconych gminom dokonywana jest ponadto na podstawie kryteriów celowości, rzetelności i gospodarności.

Art. 6. Kontrolę podlegają również podmioty nie wymienione w art. 1 ust. 1 w zakresie wykorzystania dotacji uzyskanych z budżetu gminy.

Art. 7. 1. Izby przeprowadzają co najmniej raz na 4 lata kompleksową kontrolę gospodarki finansowej gminy.

2. Kontrolę podmiotów, o której mowa w art. 5 i 6, izby mogą prowadzić również na wniosek gmin, związków międzygminnych i sejmików samorządowych.

Art. 8. W związku z wykonywaną kontrolą inspektorzy do spraw kontroli gospodarki finansowej mają prawo:

- 1) żądania niezbędnych informacji dotyczących działalności kontrolowanych jednostek, w szczególności ich gospodarki finansowej z zakresu realizacji budżetu oraz gospodarki finansowej,
- 2) wstępu na teren i do pomieszczeń jednostek kontrolowanych,
- 3) wglądu w dokumentację związaną z dysponowaniem środkami pieniężnymi, łącznie z kontrolą stanu kasy,
- 4) wglądu w dokumentację związaną z gospodarką środkami rzeczowymi,
- 5) wglądu w dokumentację związaną z gospodarką finansową kontrolowanej jednostki,
- 6) zabezpieczania dokumentów i innych dowodów.

Art. 9. 1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół, który podpisują inspektor do spraw kontroli gospodarki finansowej i kierownik kontrolowanej jednostki oraz skarbnik (główny księgowy) lub ich zastępcy.

2. Na podstawie wyników kontroli izba kieruje do kontrolowanej jednostki wystąpienie pokontrolne, wskazując źródła i przyczyny nieprawidłowości, ich rozmiary, osoby odpowiedzialne oraz wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności.

3. Kontrolowana jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia zawiadomić izbę o wykonaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykonania.

Art. 10. Informację o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie rozliczeń subwencji i dotacji celowych na zadania własne i zlecone gminom kolegium izby przekazuje organom dokonującym podziału tych środków oraz Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 11. 1. W zakresie spraw budżetowych izba:

- 1) bada uchwały budżetowe rady gminy, przedkładane w trybie art. 90 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518 oraz z 1991 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 110, poz. 473), w zakresie ich zgodności z prawem,
- 2) bada uchwały rady gminy, przedkładane w trybie, o którym mowa w pkt 1, o nieudzieleniu zarządowi absolutorium,

- 3) w przypadku nieuchwalenia budżetu przez radę gminy do 31 marca roku budżetowego — ustala budżet gminy w terminie do końca kwietnia roku budżetowego w zakresie obowiązkowych zadań własnych oraz zadań zleconych.

2. W przypadku nieistotnego naruszenia prawa w uchwale budżetowej, izba nie stwierdza nieważności uchwały, lecz wskazuje sposób usunięcia uchybienia.

Art. 12. 1. Izba w wyniku postępowania przeprowadzonego w trybie określonym w art. 91 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 11 ust. 1, w sprawie uznania uchwały budżetowej lub jej części za nieważną:

- 1) wskazuje radzie gminy nieprawidłowości oraz sposób i termin ich usunięcia lub
- 2) nakazuje w wyznaczonym terminie wprowadzenie do uchwały budżetowej wydatków niezbędnych w zakresie obligatoryjnych zadań własnych i zleconych gminom.

2. Jeżeli rada gminy nie wprowadzi zmian, o których mowa w ust. 1, izba orzeka o nieważności uchwały budżetowej w całości lub w części.

3. Stwierdzenie nieważności uchwały budżetowej rady gminy w całości lub w części powoduje ustalenie przez izbę budżetu lub jego części dotkniętej nieważnością w zakresie, o którym mowa w art. 53 ust. 3 ustawy o samorządzie terytorialnym.

Art. 13. Do zadań izby należy ponadto:

- 1) wydawanie na wniosek banku, innego niż bank wykonujący bankową obsługę budżetu gminy, opinii o możliwości spłaty kredytu,
- 2) wydawanie opinii o zamiarze emisji papierów wartościowych przez gminy oraz podawanie ich do wiadomości publicznej,
- 3) wydawanie opinii o przedkładanych do wiadomości projektach budżetów gmin, wraz z informacjami o stanie mienia komunalnego oraz objaśnieniami,
- 4) wydawanie opinii o przedkładanych przez zarządy gmin do 30 lipca roku budżetowego informacjach o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,
- 5) wydawanie opinii o przedkładanych przez zarządy gmin sprawozdaniach z wykonania budżetu gminy wraz z odrębnymi sprawozdaniem z wykonania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej, zleczonych gminom,
- 6) wydawanie opinii o przedkładanych przez zarządy gmin informacjach w przedmiocie zawartych przez radę gminy umów o kredyty i pożyczki,
- 7) rozpatrywanie spraw dotyczących powiadomień przez skarbnika gminy (głównego księgowego) o przypadkach, o których mowa w art. 46 ust. 4 ustawy o samorządzie terytorialnym.

Rozdział 3

Organizacja i zasady działania regionalnych izb obrachunkowych

Art. 14. Organami izby są:

- 1) kolegium izby,
- 2) komisja orzekająca w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej.

Art. 15. 1. Kolegium izby składa się z przewodniczącego, którym jest prezes izby, oraz członków powołanych w równych częściach przez Prezesa Rady Ministrów i właściwe sejmiki samorządowe.

2. Każdy sejmik powołuje po 2 członków spoza swego składu. Członkowie kolegium nie mogą być pracownikami samorządowymi oraz członkami organów gmin. Jeżeli zasięg działania izby obejmuje tylko jedno województwo, sejmik powołuje 4 członków na okres kadencji.

3. W zakresie wykonywania funkcji kontrolnych członkowie kolegium nie podlegają organom, które je powołały.

4. Członkami kolegium mogą być tylko osoby wykazujące się odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi i cieszące się nienaganą opinią.

5. Odwołanie członków kolegium następuje w trybie określonym w ust. 1 i 2.

6. Powołanie i odwołanie członków kolegium przez sejmik samorządowy następuje w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów.

Art. 16. 1. Prezesa izby powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii właściwych sejmików samorządowych.

2. Zastępcę prezesa powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek prezesa izby, spośród członków kolegium izby.

Art. 17. 1. Prezes izby reprezentuje ją na zewnątrz, kieruje sprawami nie zastrzeżonymi dla kolegium izby i jest przełożonym pracowników izby.

2. Prezes izby kieruje obradami kolegium oraz wyznacza składy orzekające.

3. Prezes izby mianuje inspektorów do spraw kontroli gospodarki finansowej.

4. Prezes izby powołuje rzecznika dyscypliny budżetowej spośród członków kolegium izby.

Art. 18. 1. Do właściwości kolegium izby w pełnym składzie należy:

- 1) ustalanie budżetów gmin oraz stwierdzanie nieważności uchwał gmin, w rozumieniu art. 11,
- 2) rozpatrywanie odwołań w sprawach określonych w art. 20 ust. 2,
- 3) przyjmowanie sprawozdań z działalności inspektorów,
- 4) uchwalanie projektu budżetu izby oraz ramowego planu pracy,
- 5) przyjmowanie sprawozdań z wykonania budżetu oraz rocznego ramowego planu pracy izby, w tym planu kontroli,
- 6) podejmowanie uchwał w innych sprawach, określonych w odrębnych przepisach.

2. Uchwały kolegium izby zapadają bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej 1/2 liczby członków kolegium izby.

3. W posiedzeniu kolegium izby ma prawo uczestniczyć przedstawiciel podmiotu określonego w art. 1 ust. 1, którego sprawa jest rozpatrywana.

Art. 19. 1. W izbie działają składy orzekające, złożone z 3 członków kolegium.

2. Do właściwości składów orzekających należy wydanie opinii w sprawach określonych w art. 13 pkt 1—6.

Art. 20. 1. Od uchwał składów orzekających służy odwołanie do pełnego składu kolegium izby.

2. Odwołanie od opinii wydanej przez skład orzekający w sprawach określonych w art. 13 pkt 3—5 rozpatrywane jest przez pełny skład kolegium izby, nie później niż w ciągu 2 tygodni od daty jego wniesienia.

Art. 21. 1. Wydanie przez izbę negatywnej opinii o przedłożonym jej projekcie budżetu gminy nie wstrzymuje procedury uchwalania budżetu, jednakże zarząd zobowiązany jest przedstawić radzie gminy wraz z projektem budżetu tę opinię z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty.

2. O negatywnej opinii z przebiegu wykonania budżetu gminy za I półrocze izba informuje właściwego wojewodę oraz Ministra Finansów.

3. Negatywną opinię izby o sprawozdaniu z wykonania budżetu gminy oraz planu finansowego zadań z zakresu administracji rządowej, zleconych gminie, zarząd przedstawia radzie gminy wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 22. 1. W skład komisji orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej wchodzi: przewodniczący, jego zastępcy i od trzech do pięciu członków. Kadencja komisji trwa 4 lata.

2. Przewodniczącym komisji orzekającej jest zastępca prezesa izby.

3. Zastępców przewodniczącego i członków komisji powołuje prezes izby.

4. Komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej działają na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 23. Do członków kolegium izby oraz inspektorów mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 5 czerwca 1992 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 56, poz. 274).

Art. 24. 1. Inspektorzy wykonują zadania kontrolne izby; sporządzają protokoły, które przekazują kolegium izby i podmiotom kontrolowanym.

2. Inspektorami mogą zostać osoby odpowiadające wymaganiom określonym w art. 15 ust. 4.

Art. 25. Inspektorzy w zakresie wykonywanych czynności korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art. 26. 1. Obsługę administracyjną izby zapewnia biuro izby.

2. Do pracowników regionalnych izb obrachunkowych stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i Nr 34, poz. 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400 i Nr 95, poz. 425 oraz z 1992 r. Nr 54, poz. 254).

3. Stosunek pracy z przewodniczącym kolegium, jego zastępcą oraz pozostałymi członkami kolegium izby posiadającym kwalifikacje inspektorów nawiązuje się na podstawie powołania. Pozostali członkowie kolegium izby otrzymują stosowny ryczałt określony rozporządzeniem, o którym mowa w ust. 6. Do nieetatowych członków kolegium izby stosuje się odpowiednio przepisy art. 25 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518 oraz z 1991 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 110, poz. 473), z tym że zgodę na rozwiązanie stosunku pracy wyraża kolegium izby.

4. W zakresie stosunku pracy do inspektorów stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych odpowiednio dla pracowników mianowanych.

5. Stosunek pracy z pozostałymi pracownikami izby nawiązuje się na podstawie umowy o pracę.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania pracowników izb oraz wymagane kwalifikacje w zakresie wykształcenia i praktyki zawodowej, zasady ustalania ryczałtu, diet i zwrotu kosztów podróży nieetatowych członków kolegiów izb.

Rozdział 4

Przepisy karne

Art. 27. Kto uchyla się od kontroli, w szczególności przez nieprzedłożenie potrzebnych dla kontroli dokumentów, albo niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych,

podlega karze grzywny do 5.000.000 złotych.

Rozdział 5

Przepisy końcowe

Art. 28. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518 oraz z 1991 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 110, poz. 473) w art. 62 skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1.

Art. 29. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1993 r.